

Mellem tilnærmelse og afsondring

Men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn" (Joh 1,12).

Hovedtanke

Kristne familier og menigheder har en udfordring i at holde fast i troen og lade den stå sin prøve i deres respektive omgivelser.

Introduktion

I den vestlige verden er der stadig færre mennesker, der tager religion og kristendom til sig som noget, der har indflydelse på deres personlige liv.

"Hvis man nu til dags overhovedet er religiøs, udøver man sin tro som en hobby, som man af bestemte grunde på bestemte tidspunkter beskæftiger sig med. Derudover – og det vil sige til hverdag og resten af ugen – spiller religion en underordnet rolle selv for kirke-medlemmer.

Den kristne religions individuelle og samfundsmæssige indflydelse har aftaget meget sammenlignet med tidligere tider ... Når det religiøse får offentlig opmærksomhed, er det faktisk oftest i forbindelse med skandaler ... Man kan med en vis ret sige, at religion har ophørt med at være en selvfølge i Tyskland" (Horst Junginger, *Religionsgeschichte Deutschlands in der Moderne*, Darmstadt 2017, 9).

Den enkeltes tro bliver gang på gang sat på prøve i det samfundsmæssige miljø, man befinder sig i. Disse udfordringer står kristne familier også overfor. Derfor er spørgsmålet: Hvordan kan familier og menigheder nu om dage bedst indfri den opgave, det er at udbrede evangeliet?

Hvordan dette kan lade sig gøre uden at havne i yderligheder, såsom tilpasning (assimilation) eller afsondring (ghettoisering), vil vi overveje i denne uge.

Tro i familien

5 Mos 6,4-9.
20-21

Hvorfor understreges troens videreførelse til børnene?

Baggrund

Familien har en stor andel i videreførelse af tro. Det centrale er her den forståelse, at Guds anvisninger bør gennemsyre hele tilværelsen. Forældre opfordres til alle vegne og til enhver tid at være opmærksomme på mulighederne for at give deres børn en religiøs opdragelse.

Guds anvisninger "skal være synlige overalt i israelitternes samfund og være tydelige tegn på såvel kroppen som på husets stolper og byernes porte" (Stuttgarter Altes Testament 1, 370).

Til fordybelse

Det var jødernes vigtigste pligt – i hvert fald efter eksilet – at studere Skrifterne. Således blev børnenes religiøse opdragelse i århundreder en hjørnesteen, når det gjaldt om at bevare den jødiske identitet. Såvel studiet af de hellige Skrifter som religiøse ritualer i familien skulle formidle levende tro til unge mennesker.

"Til syvende og sidst drejer det sig ved religiøs overlevering om en forståelsesramme i forhold til at begribe verden og virkeligheden" (Reinhold Boschki, Art. „Religiöse Erziehung im Judentum“, in: *Das wissenschaftlich-religionspädagogische Lexikon* [www.wirelex.de], 2015).

Til anvendelse

„Den stærkeste indflydelse på karakterdannelsen har familien. Derfor er opdragelse først og fremmest forældrenes opgave ..... Der påhviler begge et ansvar for deres børns opdragelse, og de bør være enige. De bør hente vejledning hos Gud for at kunne støtte hinanden. De bør opdrage deres børn til at være tro imod Gud, sig selv og andre mennesker" (Ellen White, *Erziehung*, Lüneburg 1998, s. 283; *Uddannelse*, Dansk Bogforlag, s. 283)

Til eftertanke

Hvordan giver jeg troen videre i min familie?

Troen i ens egen "ghetto"

ApG 10,1-28.
34-35

Hvilke fordomme måtte Gud nedbryde hos Peter?

Baggrund

I begyndelsen bestod den kristne menighed overvejende af jøder, der havde taget imod Jesus som den ventede Messias. De overholdt loven sådan, som de havde lært det, hvilket også betød overholdelse af de jødiske overleveringer. Det indebar den opfattelse, at man så vidt muligt burde undlade at have kontakt til ikke-jøder for at undgå besmittelse. "Det var så godt som umuligt for en lovlydig jøde at dyrke social omgang med ikke-jøder. Ved at have berøring med dem udsatte man sig for faren for at blive besmittet af deres urenhed ... Man gik derfor meget nødtigt ind i et ikke-jødisk hjem" (Strack/Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament*, Göttingen 1961, Bd. 4, 374).

Det var også grunden til, at ingen af disciplene på daværende tidspunkt havde prædikeret for hedninger.

"Efter deres mening bestod den skillemur, som var nedbrudt ved Kristi død, stadig, og de havde koncentreret sig om arbejdet for jøderne. De havde nemlig betragtet hedningerne som udelukkede fra evangeliets velsignelse" (Ellen White, *Mesterens Efterfølgere*, Dansk Bogforlag 1964, s. 76).

Til fordybelse

Ligesom Peter dengang står mange kristne familier og menigheder i dag i fare for at lukke sig inde i en grad, så de nærmest isolerer sig: usynlige skillevægge, mure, skranker eller fordomme forhindrer et naturligt samkvem med andre mennesker, især hvis disse mennesker har en anden tro eller ikke befinder sig i samme teologiske lejr.

Til eftertanke

Hvor har jeg bygget unødvendige barrierer op i forhold til anderledes troende eller ikke-troende mennesker? Hvad kunne hjælpe mig til at nedbryde dem?

Tro og kultur

1 Mos 16,1-3;
35,1-4;
1 Kong 11,1-4

Hvordan havde kulturen øvet indflydelse på troende familier?

Baggrund

Eksemplerne her giver os et indblik i betydningsfulde menneskers familiestruktur på gammeltestamentlig tid.

Saraj er træt af sin barnløshed. "Hun forsøger at få et barn til sig og sin mand ved hjælp af en trælkvind, der kan være rugemor – denne ordning var også kendt i det gamle Mellemøsten" (SAT 1,35). Sarajs forslag var altså ikke fremmed for datidens samfund, men var dog ikke i overensstemmelse med Guds vilje (sml. Gal 4,23).

Inden *Jakob* drager afsted mod Betel med sin familie for at forny pagten med Gud, giver han ordre til, at alle skal rense sig, og alle fremmede gudebilleder skal fjernes – de var åbenbart et levn fra deres oprindelige kultur.

Kong Salomo indlader sig på ægteskab med ikke-israelitiske kvinder. Noget af det, der et tæt forbundet med deres kultur, er fremmede guder, hvis tilbedelse hans koner også får Salomo til at acceptere.

Til fordybelse

Som troende, som kristne familier og som menigheder bliver man påvirket af det samfund, man lever i. På den ene side afspejler enhver kultur menneskelig begrænsning og syndighed. På den anden side har samfundet også til dels værdinormer, der stemmer overens med Bibelen, og som måske endda er nyttige for udbredelsen af evangeliet. Som eksempel kan nævnes, at der i store dele af verden lægges meget vægt på nære relationer i familie og samfund.

Til anvendelse

Vores ansvar som kristne ligger i at følge Paulus' råd: "Prøv alt, hold fast ved det gode, hold jer fra det onde i enhver skikkelse" (1 Thess 5,21-22). Kristne kan støtte alt, hvad der er godt og stemmer overens med bibelske principper – ikke på en kulturfjendtlig måde, men i høj grad kulturkritisk.

Tro i krisetider

Est 2,7-9
Dan 1

Hvilke kriser skulle disse unge mennesker igennem?

Baggrund

Da den persiske kong Xerxes I (Ahasverus) så sig om efter en ny dronning, blev *Ester* sammen med mange andre unge kvinder bragt til kongepaladset, hvor hun blev en del af det kongelige harem. Hun kunne ikke ane, hvordan hendes videre skæbne ville forløbe, men hun kunne regne med støtte fra sin fætter og plejefar Mordokaj.

Til fordybelse

Daniel, Hananja, Mishael og Azarja skulle ikke bare komme sig over den krise, de oplevede, da babylonierne havde erobret Jerusalem (år 605 f.Kr.), og de var blevet bortført til Babylon, men de stod også med den udfordring at skulle bevare deres tro i et hedensk samfund. Som venner dannede de en lille "tros-familie", der gensidigt støttede hinanden.

Til fordybelse

En krise "betegner en problematisk forandringssituation forbundet med et vendepunkt" (Wikipedia). Den slags situationer kan få enkeltpersoner og familier til at miste fodfæste. Visse kriseagtige forandringer er til at forudse, andre er ikke: dødsfald, katastrofer, krige, sygdom eller – mindre dramatisk – en flytning eller et nyt job. Enhver forandring giver oplevelsen af tab og angst for det ukendte. En sådan oplevelse kan enten give mennesker en større erkendelse – også på det åndelige plan – eller afføde stress og usikkerhed. Det afhænger af ens modstandskraft, og hvor god man er til at tilpasse sig nye situationer.

Guds ords løfter, familiens og venners støtte plus visheden om, at ens liv er i Guds hænder, kan være en hjælp til at klare forandringer, der har store konsekvenser.

Til eftertanke

Hvem kan jeg bede om at støtte mig i min nuværende situation? Hvad kan jeg gøre for at opmuntre andre og tilbyde praktisk hjælp til nogen, der er i krise?

Tro og tilhørsforhold

Joh 1,12-13; 3,7
1 Joh 5,1-2

Hvilke løfter gives der i disse tekster?

Baggrund

Det, der er i fokus i Johannes-prologen (Joh 1,1-18), "er løftet om, at enhver, der 'tager imod' Jesus og 'tror' på hans navn, får retten til at være Guds barn (v. 12). Disse vers understreger det forhold, at der er to vinkler, hvorfra dette 'at-komme-på-det-rene' med Gud skal betragtes. Først er der et begyndelsespunkt, hvor man tager imod Jesus, hvorved man bliver et Guds barn. Dernæst forbliver man i Kristus – hvis man bevarer troen – og beholder uden indskrænkninger status som Guds barn" (Jon Paulien, *Das Johannesevangelium*, Lüneburg 2000, 41).

Til fordybelse

Ved troen på Kristus bliver vi optaget i "Guds familie". Troen giver altså et tilhørsforhold og forbinder vidt forskellige mennesker i et fællesskab, uden at de er i familie med hinanden.

Det at tro betyder ganske vist, at man har truffet et personligt valg, men dermed følger også et fællesskab, og man sættes i en sammenhæng: Guds familie – menigheden – eksisterer fra generation til generation.

Alligevel betyder det at være en kristen mere end blot at tilhøre en kirke med en bestemt historie og bestemte læresætninger. Tro er ikke noget, der nedarves eller noget, der helt naturligt gives videre fra generation til generation. Enhver er nødt til selv at lære Kristus at kende.

Til eftertanke

Man siger, Gud udelukkende har børn, ingen børnebørn. Hvad menes der med det?

Ekskurs   Tro i multikulturel sammenhæng

Gal 3,28

"Mangfoldighed er en del af vores hverdag: den leves i familierne, i nabolaget, i skolerne, på arbejdspladserne, i kirkerne og trossamfundene og i alle de organisationer, der er med til at udgøre samfundet. Alle vegne mødes mennesker af forskellig herkomst, som arbejder med fælles mål og fremtidsvisioner. Nogle har boet her i generationer, andre er kommet hertil fra alle mulige himmelstrøg ...

Baggrund

Mangfoldighed afføder nysgerrighed og er berigende og giver gang på gang anledning til nye synsvinkler. Vi gør dog også den erfaring, at mangfoldighed kan være årsag til frygt for det ukendte og for forandringer. Sommetider indebærer den en mulighed for konflikt og bliver belastende. Mangfoldighed er en udfordring for sameksistensen og for sammenhængskraften i et samfund ...

Hvad er rigtigt og rimeligt at gøre for at styrke fællesskabet? Vi lever i en tid, hvor der stilles spørgsmål ved selve fundamentet for vores måde at leve sammen på. Opnåede goder i civilsamfundet, som fx den fredelige sameksistens i et forenet demokratisk Europa, ja endda menneskerettighedernes globale gyldighed, tillægges åbenbart stadig mindre vægt ...

Mangfoldighed er et helt grundlæggende element i kirkens væsen. Troen forbinder mennesker på tværs af landegrænser, sprog og kulturer. Når man følger Jesus, mister forskelle deres skelsættende magt. Paulus skriver i brevet til galaterne: 'Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus' (Gal 3,28)." (*Gemeinsames Wort der Kirchen zur Interkulturellen Woche 2018*).

Resumé

Gennem forbindelsen til Kristus bliver vi Guds børn og en del af hans familie. Kristne familier og menigheder skal stå deres prøve i deres respektive kulturelle miljø, idet de er udfordrede af de samfundsmæssige rammebetingelser, af kriser eller af fordomme.

Spørgsmål til drøftelse

- Indledende spørgsmål
Hvad er de største udfordringer for vores familier og menigheder i dagens samfund?
- Supplerende spørgsmål
Hvilken rolle spiller familien, og hvilken rolle spiller menigheden for vores børns religiøse opdragelse?
- 5 Mos 6,4-9
Hvordan kan dette overføres til nutiden?
Hvad skal man være opmærksom på, når det drejer sig om børns socialisering?
- Supplerende spørgsmål
"Forældrenes liv er den bog, børnene læser" (Aurelius Augustinus)
Hvad betyder det for os voksne?
- Est 2,7-9
Dan 1,3-7
Hvordan kan familien eller menighedsfamilien hjælpe unge mennesker med at bevare troen i krisesituationer?
- Joh 1,12-13
Hvilken betydning har "trofamilien" for mit personlige, kristne liv?
- Afsluttende spørgsmål
Hvordan finder vi den gyldne middelvej mellem tilpasning (assimilation) og afsondring (ghettodannelse)?